

Comentariu literar - Moara cu noroc

In nuvela "moara cu noroc"), Slavici a infatisat cu multa profunzime psihologica consetintele morale ale setei de inavutie, in perioada dezvoltarii capitalismului in satul transilvanean din a doua jumatate a secolului al XIX-lea.

Prabusirea morala a lui Ghita, personajul principal al nuvelei, nu se explica numai prin firea lui slaba, ci si prin inraurirea mentalitatii mediului social in care traieste. Ghita este cel stapanit la maxim de setea de inavutie.

I asemenea conditii sociale, in goana dupa cat mai multi bani, oamenii de felul lui Ghita isi pierd echilibrul si se prabusesc moraliceste, fara putinta de a se mai salva.

Prabusirea lui Ghita este infatisata evolutiv cu dramatice reanvieri ale fondului sau de omenire si cu zguduitoare remuscari de constiinta.

Nemaivoid sa carpeasca cizmele oamenilor care umblau (toata saptamana in opinci or desculti), iar duminica era noroi, si le duceau in mana pana la biserica -Ghita ia hotararea de a se muta la Moara cu noroc pentru a scapa astfel de saracie. O data devenit carciumar el incepe sa castige: sambata seara, dupa ce plecau musterii, numara banii, impreuna cu Ana si mama acesteia socotea ca (sporul era tot de la Dumnezeu).

Viata lui Ghita se desfasoara oarecum in liniste-fiind tulburat sufleteste numai de pustietatea locului-pana cand soseste intr-o zi la carciuma Lica Samadaul.

Intre Ghita care doreste sa castige cat mai mult, si Lica stapanul ilegal al drumurilor de la Moara cu noroc, incepe o lupta dramatica. Ghita isi da seama ca sederea sa la Moara cu noroc este conditionata de aici inainte de Lica:

(Trei ani, numai trei ani sa pot sta aici,isi zicea el,si ma pun in picioare,incat pot sa lucrez cu zece calfe si sa le dau altora de carpit). Dar acesti trei ani atarnau de Lica-precizeaza scriitorul.

Autorul surprinde cu subtilitate primele framantari morale ale carciumarului:

(Ghita intaia oara in viata lui ar fi voit sa nu aiba nevasta si copii, pentru ca sa poata zice si el: (Prea putin imi pasa !). Se gandea ca ar face bani multi prin intovarasirea cu Lica si vedea banii gramada de-i impaienjenea parca ochii: pe banii astia si-ar fi pus capul o data sau de doua ori in primejdie. Avea insa nevasta si copii si nu putea sa faca ce-i placea.)

Intr-o zi el isi bate sluga din cauza acestor ganduri. Ca sa nu (se strice) cu Lica el primeste cei 6 grasuni si o indeamna pe Ana sa joace cu Samadaul.

Incetul cu incetul setea de bani pune integral stapanite pe Ghita. El simte ca se instraineaza de Ana si-si da seama ca incercarea de a reaprinde in suflet dragostea pentru ea este zadarnica.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Complicitatea cu Lica îl face să se gândească că poate ajunge în închisoare, iar pe cei care-l osândeau îl vede mai răi decât dansul.

Deși este vinovat de prabusirea Anei, el încearcă să se dezvinovătească spunând că (Așa vrea Dumnezeu !).

Din când în când în sufletul lui Ghita revine omenia care reiese din scuzele în fața soției, sărutarea copiilor.

La început Ana l-a fost fidelă sotului. Dându-și seama de firea ticăloasă și patimăsa a lui Lica, pe care o intuiește (din ochi, din ranjet și mai ales când își rodea mustata cu dinții), îl sfătuiește pe Ghita să se ferească de el și de porcari.

Orbit tot mai mult de mirajul îmbogățirii, Ghita nu numai că nu se îndepărtează de Lica, dar o îndeamnă pe Ana să se apropie de el. Treptat, treptat, în relațiile cu Lica, Ana este lipsită tot mai mult de stăpânirea de sine. La început, când Ghita o îndeamnă să joace cu Lica, își calca pe inimă și-și face pe plac. Mai apoi simte tragere de inimă pentru el și nu se sfiește să-i spună admirativ: (Tu ești om Lica, iar Ghita e o femeie în haine barbătești). După ce devine adulteră, demnitatea de soție și de mamă disparându-i complet, îl imploră pe Lica să o ia cu el, iar acesta o respinge și o dă la o parte cam în silă. Atunci are loc prabusirea Anei.

Finalul este dramatic. Ghita își ucide soția, Lica îl împușcă pe Ghita, iar Ana cu ultima zăcănire a sufletului ei, plină de ură, îl zgărie și îl mușcă de mână. Lica pune la cale incendierea carciumii și vrea să fugă, dar este surprins de Pintea. El se împușcă și este aruncat în rău de Pintea, stergând orice urmă. Bătrana împreună cu copiii au plecat privind cu lacrimi în ochi ruinele carciumii scufundată în cenusa.

Prin sorbitatea stilului și profunzimea analizei psihologice a personajelor, Moara cu noroc este cea mai izbutită năvelă a lui Ion Slavici și una dintre cele mai valoroase năvele cu substrat moral din literatura română.